Rok I. Nr. 10.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

ORGAN RADY SZKOLNEJ OKRĘGOWEJ ŁÓDZKIEJ

Łódź, dnia 15 października 1927 r.

TREŚĆ:

Prenumerata roczna wynosi 6 złotych. Numer pojedyńczy 60 groszy. Należność wpłacać należy do Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi na rachunek Rady Szkolnej Okręgowej Łódzkiej.

Warunki umieszczania ogłoszeń: Cała strona 120 zł. Pół str. 65 zł. Ćwierć str. 35 zł

Ogłoszenia umieszcza się po zapłaceniu zgóry przypadającej należności.

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Piotrkowska 104, Kuratorjum O. S. Ł.

85

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 2 września 1927 r. L. OH. fiz. 753/27

w sprawie stosunku szkół do stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i udziału młodzieży szkolnej w zawodach gimnastyczno-sportowych.

Braki w uposażeniu szkół średnich ogólnokształcącyh, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych w pomoce naukowe i sprzęt w dziedzinie wychowania fizycznego mogą stworzyć pozory uzależniania się niektórych szkół od stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i przysposobienia wojskowego, z których pomocy szkoła wzgl. młodzież szkolna w tej czy innej formie korzysta.

Uważając pozory te za szkodliwe i niepożądane, zarządzam:

1) W zakresie instruowania i wychowania fizycznego winny szkoły ograniczyć się do sił nauczycielskich, znajdujących się na etacie szkolnym, lub w wypadkach koniecznych do instruktorów indywidualnie zakontraktowanych dla szkoły. Zawieranie umów z jakiemkolwiek stowarzyszeniem na dostarczenie szkole instruktora czy nauczyciela wychowania fizycznego jest niedozwolone.

2) W sprawie konieczności szukania dla szkoły odpowiedniej sali gimnastycznej, boiska czy sprzętu gimnastyczno-sportowego może dyrekcja szkoły zawierać umowy ze stowarzyszeniami na dzierżawę czy pożyczanie sali, boiska czy sprzętu na pewne dni i godziny dla młodzieży szkolnej pod warunkiem jednak, że będzie wyzyskane w tej akcji pośrednictwo Wojewódzkiego, Powiatowego wzgl. Miejskiego Komitetu Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., że świadczenia ze strony dyrekcji szkoły będą wyłącznie natury materjalnej, a w żadnym wypadku nie będą dotyczyły młodzieży szkolnej ani zbiorowo ani pojedyńczych jednostek z pośród niej i że wychowanie fizyczne będzie prowadzone przez organa nauczycielskie szkoły.

3) Stanowiąc część obowiązkowego programu nauczania i wychowania w szkole, winno szkolne wychowanie fizyczne zaspakajać w zupełności ogół młodzieży szkolnej. Nieliczne jednostki szczególnie zamiłowane i uzdolnione w sporcie można i należy nadprogramowo dokształcać. W tym celu należy zakładać dla młodzieży szkolnej jednej miejscowości międzyszkolne kółka sportowe. Kółka te mogą powstać jedynie z zarządzenia władzy szkolnej (przez porozumienie zainteresowanych dyrektorów szkół lub na żądanie Kuratorjum). Władza ta wyznacza kierownika z pomiędzy nauczycieli wychowania fizycznego i ewentualnie instruktorów. Kółka te nie mogą mieć statutów ani regulaminów o charakterze zrzeszeniowym, a sposób ich organizacji i praca w nich winna być uważana za analogiczną do nauki przedmiotów nadobowiązkowych. Koedukacja w kółkach sportowych niedozwolna; dla młodzieży szkolnej żeńskiej należy w miarę potrzeby organizować kółka sportowe odrębne.

4) W zakresie przysposobienia wojskowego może się młodzież szkolna szkolić jedynie i wyłącznie w hufcach szkolnych przysposobienia wojskowego. Włączanie indywidualne czy zbiorowe uczniów (enic) do jakiejkolwiek innej organizacji przysposobienia wojskowego jest niedozwolone.

5) Młodzież szkolna może brać zasadniczo udział tylko w szkolnych i międzyszkolnych zawodach gimnastycznych i sportowych tak indywidualnie, jak i zbiorowo, jako drużyny czy określone jednostki organiza-

cyjne szkolne. W pokazach i zawodach, organizowanych przez Państwo wzgl. w Jego imieniu przez Wojewódzkie Powiatowe lub Miejskie Komitety Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., mających na celu pokaz stopnia usprawnienia fizycznego i wojskowego społeczeństwa (np. świętach wych. fiz. i przysp. wojsk., ćwiczeniach oddziałów przysp. wojsk. żłp.) może młodzież szkolna występować zespołowo i indywidualnie, przyczem dyrekcja szkoły ma swobodę w ocenie, które punkty programu zawodów lub pokazów są dla młodzieży szkolnej dostępne.

6) Poszczególny uczeń (ica), zasadniczo członek szkolnego kółka sportowego, może w bardzo wyjątkowych wypadkach uczestniczyć w charakterze zawodnika (czki) niestowarzyszonego w indywidualnych zawodach sportowych, nie wyszczególnionych w p. 5, tylko za zezwoleniem przełożonej władzy szkolnej. Dyrekcja szkoły winna zezwolenie to uzależniać od opinji kierownika kółka sportowego szkolnego (w braku kółka nauczyciela wych. fiz. danej szkoły), lekarza szkolnego i należytego sprawowania i postępów w naukach ucznia (icy). Uczeń taki nie może pod żadnym warunkiem brać udziału w zawodach pod firmą lub w barwach jakiegoś stowarzyszenia czy klubu, lecz winien występować w charakterze szkolnym.

7) Zasady udziału młodzieży szkolnej w drużynach szkolnych Związku Harcerstwa Polskiego pozostają nadal niezmienione.

W. 110/27.

Minister (—) Dr. Dobrucki.

86

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 11 października 1927 r. L. O. 3853/27

do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego w sprawie ewidencji stanu zdrowia i sprawności fizycznej młodzieży szkolnej.

Kuratorjum przesyła wślad za okólnikiem L. dz. 0.3521/27 z 6. IX. 1927 r. I część „Instrukcji, dotyczącej prowadzenia ewidencji stanu zdrowia i oceny sprawności fizycznej młodzieży szkolnej", z poleceniem przeprowadzenia pomiarów młodzieży szkolnej w ciągu miesiąca listopada b. r.

Kurator Okręgu Szkolnego

Załącznik: (—) w z. T. Czapczyński.

INSTRUKCJA

dotycząca stanu zdrowia i oceny sprawności fizycznej.

Część I.

Treść:

1. Karta główna stanu zdrowia i sprawności fizycznej — a karta roczna sprawności fizycznej.
2. Podział pracy przy prowadzeniu ewidencji stanu zdrowia i oceny sprawności fizycznej.
3. Organizacja badań i pomiarów.
4. Przybory do pomiarów.
5. Sposób wykonywania poszczególnych pomiarów.

1. Karta główna stanu zdrowia i sprawności fizycznej, a karta roczna sprawności fizycznej.

Główna karta stanu zdrowia i sprawności fizycznej i roczna karta sprawności fizycznej różnią się od siebie tem, że w głównej karcie są rubryki do wypełnienia przy ogólnem badaniu lekarskiem, które się winno odbywać z początkiem każdego roku szkolnego przed rozpoczęciem ćwiczeń fizycznych i z końcem roku szkolnego po zakończeniu pracy fizyczno-wychowawczej, a w rocznej karcie niema rubryk dla ogólnych badań lekarskich, natomiast jest miejsce na sporadyczne badania lekarskie w razie słabości lub choroby ucznia w ciągu roku szkolnego. W rubrykach tych lekarz, stwierdzając w kilku słowach rodzaj choroby, kładzie datę i podpis.

Rubryki dla pomiarów antropometrycznych, znajdujące się w głównej i rocznej karcie, winny być wypełniane dwa razy do roku, gdyż pomiary z jednej strony dają liczbowy obraz rozwoju poszczególnych części ciała, a więc i rozwoju całego człowieka, a z drugiej strony potrzebne są do sprawiedliwej oceny względnej poszczególnych ćwiczeń lekkoatletycznych.

Główna karta posiada rubryki do wpisywania ocen z całokształtu ćwiczeń fizycznych za cały okres pobytu ucznia w szkole, podczas gdy roczna karta posiada rubryki, które wystarczają tylko na przeciąg jednego roku szkolnego.

W karcie rocznej są kratki do wpisywania poszczególnych absencyj ucznia, a w karcie głównej jest rubryka, w którą wpisuje się ogólną liczbę opuszczonych lekcyj gimnastycznych.

Karta główna daje obraz ogólnego stanu zdrowia i związanego z niem rozwoju sprawności fizycznej podczas pobytu ucznia w szkole, a karta roczna daje obraz rozwoju fizycznego ucznia w ciągu jednego roku szkolnego, wykazując wzrost jego sprawności fizycznej w poszczególnych ćwiczeniach cielesnych w stosunku do rozwoju ciała oraz stopień pilności i zamiłowania do ćwiczeń cielesnych.

Karta główna pozostaje stale jako dokument w aktach szkolnych, a karta roczna ma być wydawana uczniom z końcem roku szkolnego wraz ze świadectwem szkolnem.

Karta roczna jest nieważna, jeśli nie posiada na pierwszej stronie odbitej pieczątki szkoły wraz z podpisem dyrektora wzgl. przełożonej szkoły.

2. Podział pracy przy prowadzeniu ewidencji stanu zdrowia i oceny sprawności fizycznej.

Karta główna stanu zdrowia i sprawności fizycznej dzieli się pod względem czynności, jakie przy wypełnianiu jej muszą być wykonane, na 4 części. Część pierwsza obejmuje generalja, zawarte w pierwszych 6-ciu rubrykach, które wypełniają wychowawcy (czynie), poszczególnych klas. W starszych klasach rubryki te mogą wypełnić sami uczniowie po uprzedniem wyjaśnieniu im treści odpowiedzi na zawarte w rubrykach pytania. Odpowiedzi winny być krótkie i treściwe. Naprzykład:

1. Nazwisko: Wojski. Imię: Jan. Wyznanie: rzym.-kat.
2. Dzień, miesiąc i rok urodzenia: 1. V. 1915 r. Miejsce: Pabjanice. Powiat: Łaski, Województwo Łódzkie.
3. Zatrudnienie ojca: krawiec. Matka: bez zatrudnienia.
4. Choroba ojca lub matki w razie ich śmierci: um. na gruźlicę w 30 roku życia.

5. Ile rodzeństwa żyje: braci 2, sióstr 1, umarło: braci 2, sióstr 2. Którem jest dzieckiem z rzędu: 3.

Druga część karty stanu zdrowia obejmuje wyłącznie badania lekarza, których wyniki mają być wpisywane w odpowiednich rubrykach bardzo treściwie i z wielką oszczędnością miejsca. Wpisuje się tylko określenia właściwości ujemnych organizmu oraz wskazania lekarskie. Przy badaniach lekarskich winien być obecny nauczyciel wychowania fizycznego. Po każdorazowem badaniu kładzie lekarz swój podpis z datą badania.

Wypełnienie trzeciej części karty, t. j. pomiary antropometryczne należy w części do lekarza, a w części do wychowawcy fizycznego. W razie braku lekarza szkolnego pomiary przeprowadza nauczyciel wychowania fizycznego przy pomocy wychowawcy (czyni) klasy. Jedne pomiary wymagają dokładniejszej znajomości budowy organizmu ludzkiego oraz jego funkcyj, a do tych należą np.: mierzenie obwodu klatki piersiowej, długości uda, długości nogi, szerokości barków i szerokości bioder, inne zaś jak: waga, wzrost, rozpiętość rąk, wysokość skoczna, wysokość dosiężna, długość stopy i mierzenie pojemności płuc mogą być wykonane mechanicznie.

Z pomiarów trudniejszych mogą być narazie pominięte: mierzenie szerokości barków i bioder, gdyż pomiary te potrzebne są tylko do uzupełnienia obrazu rozwoju danego osobnika, a nie są brane w rachubę przy ocenie poszczególnych wyczynów. Pozostają więc trzy trudniejsze pomiary do wykonania przez lekarza względnie wychowawcę fizycznego i 7 łatwych pomiarów, które może przeprowadzić po otrzymaniu dokładnej instrukcji nawet młodzież szkolna najstarszych klas. Jednostki dla biegów, skoków, pchnięć i rzutów winna obliczyć sobie sama młodzież szkolna pod kontrolą wychowawcy fizycznego w godzinach, wyznaczonych na wychowanie fizyczne.

Czwarta część karty stanu zdrowia i sprawności, t. j. ocena ćwiczeń cielesnych i sportów, należy w całości do wychowawcy fizycznego.

Prace wychowawcy fizycznego należy podzielić na dwa okresy: zimowy i letni. Oceny pracy za okres zimowy winien wychowawca fizyczny ustalić z końcem I półrocza, a za okres letni z końcem roku szkolnego. Po ustaleniu ocen za oba półrocza z ćwiczeń gimnastycznych, lekkoatletycznych, gier i sportów sumuje się otrzymaną ilość punktów i ustala się ostateczną ocenę z końcem roku szkolnego, którą wpisuje się do świadectwa szkolnego oraz do głównej i rocznej karty sprawności fizycznej. Oceny ze sportów i gier sezonowych (ślizgania, wiosłowania i t. p.) należy ustalać z końcem każdego sezonu. Jeśli szkoła posiada halę do ćwiczeń lekkoatletycznych w zimie, lub jeśli łagodna temperatura w zimie pozwoli na odbywanie ćwiczeń na boisku, należy oceniać z końcem I półrocza całokształt ćwiczeń cielesnych, wymienionych w karcie sprawności fizycznej.

Roczna karta sprawności fizycznej ucznia służy równocześnie do oceny i do kontroli frekwencji ucznia na ćwiczenia cielesne. Ocenę wpisuje nauczyciel najpierw do małej karty, a dopiero z końcem półrocza przepisuje ją do karty głównej.

Roczna karta sprawności fizycznej pozostaje normalnie w posiadaniu nauczyciela wychowania fizycznego. Przed rozpoczęciem lekcji nauczyciel oddaje uczniowi dyżurnemu karty, ten zaś rozdaje je w szatni uczniom, obecnym na ćwiczeniach. Po zbiórce i odliczeniu odbiera nauczyciel karty od uczniów obecnych na ćwiczeniach, a pozostałe karty odbiera od dyżurnego i zapisuje w nich nieobecność uczniów ołówkiem

chemicznym lub atramentem. Datę nieobecności ucznia i początkowe litery nazwiska nauczyciela na dowód kontroli należy wpisać w jednej z kratek na ten cel przeznaczonych w karcie sprawności fizycznej.

Jeśli uczeń twierdzi, że jest chory i nie może ćwiczyć, daje mu nauczyciel kartę sprawności fizycznej i odsyła go z nią do lekarza celem stwierdzenia choroby przez lekarza w miejscu przeznaczonem na karcie.

3. Organizacja badań i pomiarów.

Badania i pomiary należy przeprowadzać dwa razy w roku z początkiem i przy końcu roku szkolnego.

Zasadniczo wszystkie pomiary winien przeprowadzać lekarz szkolny. Jednak ze względu na brak lekarzy szkolnych w niektórych szkołach, a następnie na przeciążenie lekarzy pracujących w kilku szkołach, pomiary mogą przeprowadzać pod dozorem lekarzy nauczyciele wychowania fizycznego lub wychowawcy (czynie) klasowi (e), a nawet starsi uczniowie (nice), jeśli przeszli w tym celu odpowiednie wyszkolenie.

Aby stworzyć równe warunki dla całej młodzieży szkolnej, należy w zasadzie badania i pomiary przeprowadzać przy obnażonem ciele badanych, przyczem należy postępować z taktem, nie obrażając wstydliwości młodzieży. Jeśli z różnych względów przeprowadzanie pomiarów bez odzieży nie jest możliwem, dopuszcza się branie pomiarów w koszuli. Badania lub pomiary należy przeprowadzać w ubikacji na ten cel przeznaczonej, uniemożliwiając masowe przyglądanie się reszty młodzieży czynnościom pomiarowym i ewent. przeszkadzanie w pracy. Przy badaniach do pomocy potrzebni są sekretarze, którzy notują na podręcznych kartach podyktowane przez lekarza względnie mierzących spostrzeżenia lub liczby, powtarzając je głośno przed zapisaniem celem uniknięcia pomyłki.

Przy dobrej organizacji czynności pomiarowych można w ciągu jednej godziny przeprowadzić pomiary 40 badanych.

4. Przybory do pomiarów.

Wszelkie przybory używane do pomiarów winny być przedtem dokładnie wypróbowane.

Do oznaczenia ciężaru ciała należy posługiwać się wagą dźwigniową z przesuwalnym ciężarkiem na dźwigni. Wagi sprężynowe i ze wskaźnikiem zegarowym nie są dokładne.

Do mierzenia obwodu klatki piersiowej należy używać miary centymetrowej stalowej, gdyż taśma ceratowa jako tkanina szybko się naciąga i wykazuje do 10 mm. niedokładności.

Dla mierzenia wzrostu w razie braku specjalnego antropometru jest najpraktyczniej przymocować do jednej ze ścian pokoju do badań deskę długą do 2 m. 50 cm. z podziałką centymetrową, której liczby są umieszczone i uwidocznione z boku. Oprócz deski niezbędny jest trójkąt prostokątny, wyrznięty z deski 3 do 4 centymetrów grubej, którego krótsze ramiona wynoszą najmniej po 15 centymetrów. Trójkąt ten prowadzi się po desce do głowy badanego, a po zetknięciu go z głową odczytuje się miarę wskazaną linją poziomą ramienia trójkąta.

Pomiaru rozpiętości rąk można dokonywać przy pomocy ściany z podziałką centymetrową, narysowaną linjami, biegnącemi pionowo wbok od deski, służącej do mierzenia wzrostu. Podziałka ta winna mieć wymiary od 120 do 190 centymetrów wszerz i wzwyż, aby mogła służyć do mierzenia 10-letniej i 20-letniej młodzieży. Wysokość skoczną i długość nogi

mierzy się trójkątem przy desce, umieszczonej na ścianie lub taśmą stalową, co jest mniej wygodne. Długość uda mierzy się taśmą stalową. Długość stopy odczytuje się na podziałce centymetrowej, oznaczonej na desce pod wzrostomierzem.

Szerokość barków i bioder mierzy się specjalnym do tego celu sporządzonym cyrklem-suwakiem, którego jedna para ramion jest zakończona ostro i służy do mierzenia szkieletu, a druga para ramion jest spłaszczona i służy do mierzenia żywych ludzi.

Dla mierzenia pojemności płuc najlepsze są spirometry systemu gazomierzów, jednak są one bardzo drogie. Dużo tańsze są spirometry wodne Hutschinsona z przeciwwagą, lecz ze względu na swą wielkość i rozlewanie się wody w czasie pomiarów są mniej praktyczne.

5. Sposób wykonania poszczególnych pomiarów.

Mierzenie wzrostu. Badany ma stanąć prosto w dobrej (naturalnej) postawie przy pionowej desce tak, że piętami, pośladkami i plecami dotyka deski. Stopy mają być zwarte, zwrócone prosto do przodu lub lekko rozchylone. Głowa winna być trzymana prosto, t. zn. nie pochylona wprzód lub wtył, w prawo lub w lewo. Położenie głowy ma być takie, aby linja, idąca od dolnej krawędzi kości oczodołu do górnego brzegu chrząstkowego płatka usznego, znajdującego się przed otworem ucha wewnętrznego, była pozioma. Przy tem położeniu głowy tylko dziewczęta z włosami uplecionemi w tyle i długogłowcy dotkną się głową deski w tyle; krótkogłowcy natomiast będą mieli głowę zawsze mniej lub więcej oddaloną od deski. Jeśli się tył głowy oprze o deskę w tyle, to nie szczyt głowy będzie stanowił najwyższy punkt ciała, lecz którykolwiek inny punkt sklepienia głowy, co jest błędem i miara wzrostu byłaby fałszywą. Nie należy trójkąta lub deski przyciskać do głowy, bo badany uchyla się przed uciskiem i miara nie jest dokładna. Barki nie powinny być wzniesione do góry, lecz opuszczone naturalnie wdół z ramionami, zwisającemi swobodnie w dół, a dłonie mają przylegać do ud. U młodzieży o zbyt bujnych włosach należy przy mierzeniu włosy odgarnąć tak, aby miara możliwie bezpośrednio dotykała głowy. Wzrost i inne pomiary winny być dokonane z dokładnością do jednego milimetra.

Obwód klatki piersiowej przy wdechu i wydechu.

Z pomiędzy różnych metod mierzenia obwodu klatki piersiowej należy wyróżnić tę, przy której taśma przebiega w tyle na plecach tuż pod dolnemi kątami łopatek, z boku wysoko pod pachami, a z przodu tuż powyżej brodawek piersiowych i przez ich ciemne okolenia. Przy zakładaniu taśmy badany odchyla tylko tyle wbok ramiona, aby można założyć taśmę, a następnie opuszcza ramiona swobodnie w dół. U dziewcząt, których rozwój piersi jest skończony, musi taśma z przodu być założona nieco wyżej. Po założeniu taśmy badany ma wykonać kompletny wydech, a następnie zupełny wdech. Dla kontroli należy mierzenie powtórzyć. Wystarczy notować tylko wydech i różnicę między wydechem i wdechem.

Rozpiętość rąk mierzy się, stawiając badanego w postawie zasadniczej tyłem do ściany, na której jest podziałka centymetrowa, a po wzniesieniu i wyprężeniu przez badanego rąk w bok odczytuje się miarę, wykazaną długością średniego palca ręki.

Wysokość dosiężna mierzy się na desce przy ustawieniu badanego w postawie zasadniczej bokiem do deski z wyciągniętem prawem ramieniem w górę tak, aby przeciwny bark był w położeniu poziomem i badany

stał równomiernie na obu stopach. Odczytuje się liczbę, wskazaną średnim palcem wzniesionej ręki.

Długość nogi mierzy się w postawie zasadniczej przy wyprostowanej nodze w kolanie od postawy do górnej krawędzi krętarza wielkiego (trochanter maior) kości udowej.

Długość uda mierzy się od górnej krawędzi krętarza wielkiego kości udowej do dolnej krawędzi powierzchni stawowej kłykcia bocznego (condylus lateralis), który można łatwo wyczuć pod palcem przy zgiętem kolanie.

Wysokość skoczna jest to odległość od podstawy do pośladka przy udzie wzniesionem do poziomu w postawie na jednej nodze.

Długość stopy mierzy się od pięty, opartej w tyle o deskę, do końca wielkiego palca.

Pojemność płuc: badany, stojąc w postawie swobodnej, nabiera do płuc tyle powietrza, ile zdoła pomieścić, a następnie przez ustnik wdmuchuje je nieprzerwanie jednym ciągiem do spirometru. Powtarza to przynajmniej trzykrotnie. Notuje się przeciętną liczbę z sumy wykonanych wdmuchów.

Szerokość barków jest to odległość pomiędzy dwoma bocznemi górnemi krańcami wyrostków barkowych (acromion), które tworzą boczne granice szerokości barków.

Szerokość bioder jest to szerokość pomiędzy dwoma najbardziej od siebie oddalonemi punktami grzebieni kości biodrowych.

U w a g a: Część druga instrukcji obejmie szczegółową ocenę ćwiczeń gimnastycznych, lekkoatletycznych oraz gier i sportów dla poszczególnych lat fizjologicznych młodzieży od 10—20 roku życia oraz sposób określania jednostek biegów, skoków, pchnięć i rzutów.

87

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 7 października 1927 r. L. I. 17088/27

do Inspektorów Szkolnych na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego w sprawie wpisów szkolnych.

W związku z okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów z dnia 4. IX. 1925 r. Nr. 14604, podanego do wiadomości okólnikiem tutejszym z dnia 29. IX. 1925 r. L. dz. 2973/0, Kuratorjum przypomina P. P. Inspektorom, iż nauczycielom publicznych szkół powszechnych, urlopowanym bezpłatnie, zawieszonym w urzędowaniu lub przeniesionym na emeryturę nie przysługuje zwrot wpisowego za dzieci.

Zechcą tedy P. P. Inspektorzy pod osobistą odpowiedzialnością sprawdzać w każdym poszczególnym wypadku przed postawieniem wniosku co do asygnowania zwrotu wpisowego, czy zachodzi która z wymienionych przeszkód, względnie, o ileby ta zaszła w ciągu roku szkolnego, bezzwłocznie o tem donieść Kuratorjum, wymieniając równocześnie cel doniesienia.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) L. P i l e c k i
Naczelnik Wydziału.

88

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 15 października 1927 r. L. I. 17824/27

do Inspektorów Szkolnych na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego w sprawie egzaminów dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych w terminie jesiennym 1927 r.

Kuratorjum zawiadamia, że egzaminy pisemne dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych rozpoczną się w Łodzi w poniedziałek dnia 21 listopada 1927 r. o godzinie 8 rano w lokalu szkoły powszechnej im. Królowej Jadwigi przy ul. Cegielnianej Nr. 58.

W tym dniu obowiązani są zgłosić się do egzaminu tylko ci kandydaci, którzy w myśl regulaminu egzaminów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 94 z r. 1924) muszą wykonać prace pisemne.

Egzaminy ustne rozpoczną się we czwartek dnia 24 listopada 1927 roku o godzinie 8 rano w tym samym lokalu.

Podania o dopuszczenie do egzaminów kandydaci winni wnieść do PP. Inspektorów Szkolnych najpóźniej do dnia 31 października b. r. W podaniu winni kandydaci zaznaczyć, gdzie ostatnio składali egzaminy. PPInspektorzy Szkolni po sprawdzeniu, czy podania kandydatów odpowiadają wymogom § 7 i 28 Regulaminu, prześlą podania wraz z wykazem wprost do Pana Inspektora Szkolnego m. Łodzi w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 listopada b. r.

W wykazie tym należy uwzględnić następujące dane:

1	2	3	4	5	6
L. p.	Imię i nazwisko	Do jakiego egzaminu jest obowiązany (niepełnego czy pełnego)	Z jakiej grupy złożył już egzaminy	Do jakich egzaminów obecnie przystępuje	Wysokość wpłaconej taksy

Podania przesłane po terminie nie będą przez Komisje Egzaminacyjne uwzględniane.

Kandydaci, zdający egzamin po raz trzeci, mają do podań dołączyć zezwolenie Kuratorjum na składanie egzaminu.

W sprawie taks egzaminacyjnych obowiązuje rozporządzenie Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 30 lipca 1926 r. Nr. I. 10479/26 (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 143 z r. 1926).

Taksy egzaminacyjne należy przesłać wprost do Pana Inspektora Szkolnego m. Łodzi, a nie wpłacać do Kas Skarbowych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) L. Pilecki

Naczelnik Wydziału.

89

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 17 października 1927 r. L I. 18006/27.

do Inspektorów Szkolnych oraz Kierowników Szkół na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego w przedmiocie urlopów i zastępstw.

Kuratorjum zarządza, co następuje:

Do wniosków o udzielanie urlopów należy zawsze — o ile idzie o udzielenie zezwolenia na płatne zastępstwo — dołączać wykaz grona nauczycielskiego według niżej podanego wzoru:

Załącznik do L. dz. ....

WYKAZ

grona nauczycielskiego .... publicznej szkoły powszechnej
typ szkoły

.... w .... gm. .... pow. ....
Nr. lub nazwa szkoły

L. p.	Nazwisko i imię	Ile godzin tygodniowo naucza w/g zatwierdzonego planu lekcyjnego. Ogółem	W której klasie nauczyciel ma wychowawstwo	Liczba dzieci w tej klasie	Uczy rano czy popołudniu	Pełni obowiązki czy nie (powód)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8

Wiarogodność powyższych danych ze stanem faktycznym stwierdzam.

.... dn. .... 192.... r.

....
Podpis kierownika szkoły.

Uwagi: a) wykaz powyższy sporządza kierownik szkoły i dołącza do podania nauczyciela, ubiegającego się o urlop, względnie do wniosku o zastępstwo za nauczyciela chorego.

b) w rubryce 3 należy podać tygodniową liczbę godzin zajęć w szkole poszczególnych członków grona nauczycielskiego. O ile kierownik względnie nauczyciel korzysta ze zniżki godzin, należy w rubryce 8 „Uwagi" podać Nr. i datę zezwolenia władzy szkolnej I lub II instancji z zaznaczeniem na jaki termin (od — do) zniżka godzin została udzielona.

Ponadto Kuratorjum podkreśla konieczność przedkładania przez pp. Inspektorów Szkolnych — przy wszystkich prośbach o urlop — konkretnych wniosków, czy zastępstwo za urlopowanego da się zorganizować siłami miejscowemi, czy też konieczne jest zarządzenie zastępstwa płatnego.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) L. Pilecki
Naczelnik Wydziału.

90

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 20 października 1927 r. L. I. 18098/27

do Inspektorów Szkolnych na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego w sprawie ustalania kierowników szkół powszechnych.

Na mocy art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) w brzmieniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592) nauczyciele, którzy pełnią obowiązki kierowników szkół nieprzerwanie lat 3 do wejścia w życie ustawy z dnia 1 lipca 1926 i pozostają w zawodzie nauczycielskim najmniej lat 12, winni być uznani za kierowników mianowanych z dniem 1 stycznia 1927 r., o ile posiadają przepisane kwalifikacje w chwili wejścia w życie wymienionej ustawy.

W związku z powyższem Kuratorjum oczekuje nadesłania odpowiednich wniosków w sprawie wydania takim kierownikom dekretów nominacyjnych na zajmowane przez nich dotychczas stanowiska.

O ile na wspomniane wyżej stanowiska zostały już ogłoszone konkursy w Dz. Urzędowym Kuratorjum, to należy wystąpić z wnioskiem o odwołanie tych konkursów.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) L. Pilecki
Naczelnik Wydziału.

91

Rejony wizytacyjne

(od dnia 1. X. 1927 r.)

Szkolnictwo Powszechne.

Naczelnik Wydziału — Dr. Leon Pilecki.

Wizytator szkół — Edmund Pfajfer, rejon wizytacyjny: powiaty kolski, koniński, łęczycki, Łódź-miasto, Łódź-powiat, słupecki i turecki.

P. o. Wizytatora szkół — Stanisław Bugajski, rejon wizytacyjny: powiaty brzeziński, kaliski, łaski, piotrkowski, radomskowski, sieradzki i wieluński.

P. o. Wizytatora szkół — Aleksander Zaleski, wizytuje seminarja nauczycielskie.

Szkolnictwo Średnie.

Naczelnik Wydziału — Tadeusz Czapczyński.

Wizytatorzy szkół: Franciszek Sadowski i Franciszek Oziębły.

92

RUCH SŁUŻBOWY.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

1) W dniu 4 października 1927 r. ustąpił z zajmowanego stanowiska Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego, p. **Jan Owiński**, a kierownictwo Kuratorjum O. S. Ł. objął p. **Tadeusz Czapczyński**, Naczelnik Wydziału.

2) Z dniem 30 września 1927 r. ustąpił ze służby w Kuratorjum O.S.Ł. **Dr. Stefan Bogusławski**, p. o. wizytatora higjeny w charakterze pracownika kontraktowego.

Publiczne szkoły powszechne.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego zamianował:

1) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Tuliszkowie, **Józefa Kostrzewę**, kierownikiem 3-kl. publ. szkoły powsz. w Smaszewie, pow. konińskiego, z dn 1 września 1927 r.,

2) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Koninie, **Wacława Dybczaka**, kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr. 2 w Koninie, z dniem 1 września 1927 r.,

3) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Radolinie, **Marjana Wichlińskiego**, kierownikiem 4-kl. publ. szkoły powsz. w Radolinie, pow. konińskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

4) nauczyciela i p. o kierownika publ szkoły powsz. w Lubcu, **Stanisława Chądzyńskiego**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Lubcu, pow. piotrkowskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

5) nauczyciela i p o. kierownika publ. szkoły powsz. w Kaliszu, **Antoniego Zbikowskiego**, kierownikiem 7-klas. publicznej szkoły powszechnej w Kaliszu z dniem 1 września 1927 r.,

6) nauczycielkę publ. szkoły powsz. w Błaszkach, **Irenę Reginę Trapszo-Drabczyńską**, kierowniczką 3-kl. publ. szkoły powsz. w Szczytnikach, pow. kaliskiego, z dn. 1 września 1927 r,

7) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz w Dzierzbinie, **Stanisława Batarowicza**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Dzierzbinie, pow. kaliskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

8) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Długiej-Wsi, **Bronisława Bryńskiego**, kierownikiem 4-kl. publ. szkoły powsz. w Długiej-Wsi, pow. kaliskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

9) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Koźminku, **Seweryna Kulpińskiego**, kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. w Koźminku, pow. kaliskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

10) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Godzieszach-Wielkich, **Tadeusza Grossmana**, kierownikiem 4-kl. publ. szkoły powsz. w Godzieszach-Wielkich, pow. kaliskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

11) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Kuźni, **Szymona Baraszkę**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Kuźni, pow, kaliskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

12) nauczyciela i p. o. kierownika publ, szkoły powsz. w Iwanowicach, **Stanisława Osadnika**, kierownikiem 6-kl. publ. szkoły powsz. w Iwanowicach, pow. kaliskiego, z dniem 1 września 1927 r,

13) nauczyciela publ szkoły powsz. w Piwonicach, **Józefa Nowickiego**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Piwonicach, pow. kaliskiego, z dn. 1 września 1927 r,

14) nauczyciela i p. o kierownika publ szkoły powsz. w Polowej, **Mieczysława Wołosiuka vel Wołosińskiego**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Polowej, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

15) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Bałuczu, **Stefana Przyrowskiego**, kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. w Bałuczu, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

16) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Woli-Wiązowej, **Mieczysława Mędelskiego**, kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. w Woli-Wiązowej, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

17) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Widawie, **Marjana Białeńskiego**, kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. w Widawie, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

18) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Mierzączce-Dużej, **Kamierza Dudkiewicza**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Mierzączce-Dużej, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

19) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Dłutowie, **Stanisława Kowalskiego**, kierownikiem 2-kl. publ, szkoły powsz. w Dłutowie, pow. łaskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

20) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Chechle, **Teofila Kawalę**, kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Petrykozach, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

21) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Pawlikowicach, **Leona Muznerowskiego,** kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Pawlikowicach, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

22) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Śládkowicach, **Witolda Dylika,** kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Śládkowicach, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

23) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Lutomiersku, **Józefa Berlaka,** kierownikiem 7-kl. publ szkoły powsz. Nr. 1 w Lutomiersku, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

24) nauczyciela publ. szkoły powsz. w Łasku, **Nestora Czerwińskiego,** kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr 2 w Łasku z dniem 1 września 1927 r.,

25) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Orzku, **Marjana Adamskiego,** kierownikiem 3-kl. publ. szkoły powsz. w Chocianowicach, pow. łaskiego, z dn. 1 września 1927 r.,

26) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Ksawerowie, **Bronisława Frankego,** kierownikiem 4-kl. publ. szkoły powsz. w Ksawerowie, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

27) nauczyciela i p. o. kierownika publ szkoły powsz. w Kwiatkowicach, **Kazimierza Kurnatowskiego,** kierownikiem 6-kl. publ. szkoły powsz. w Kwiatkowicach, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

28) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Dąbrowie Widawskiej, **Władysława Kinastowskiego,** kierownikiem 3-kl. publ. szkoły powsz. w Chechle, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

29) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły pow. w Mogilnie-Dużem. **Bronisława Staniaka,** kierownikiem 2-kl. publ. szkoły powsz. w Mogilnie-Dużem, pow. łaskiego, z dniem 1 września 192/ r.,

30) nauczyciela i p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Woli-Wiązowej, **Edwarda Kaweckiego,** kierownikiem 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr. 1 w Zelowie, pow. łaskiego, z dniem 1 września 1927 r.,

Pan Kurator uznał za mianowanych z dniem 1 stycznia 1927 r. na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych na podstawie art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530):

1) **Klarę Hajmanową,** w 5-kl. publicznej szkole powszechnej Nr. 3 w Turku.

2) **Bolesława Gotwalda** w 7-kl. publicznej szkole powszechnej w Bełchatowie.

3) **Stefana Kosmalskiego** w 7-kl. publicznej szkole powsz. w Zagórowie, pow. słupeckiego.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego przeniósł:

1) Kierownika 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr. 93 w Łodzi, **Adolfa Tarłowskiego,** na równorzędne stanowisko do 7-kl. publ. szkoły powsz. Nr. 112 w Łodzi z dn. 1 września 1927 r.,

2) kierownika 7-klas. publ. szkoły powsz. im. Berka Joselewicza w Piotrkowie **Bernarda Zarębskiego,** na równorzędne stanowisko do 7-kl. publ. szkoły powsz. w Koluszkach, pow. brzezińskiego, z dniem 16 października 1927 roku.

93

KONKURSY.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego ogłasza niniejszem konkursy na posady kierowników niżej wyszczególnionych publicznych szkół powszechnych.

L. p.	Miejscowość	Gmina	Typ organizacyjny szkoły	Mieszkanie dla kierownika	Ziemia
	Powiat Kaliski (Inspektorat Szkolny w Kaliszu).				
1	Kalisz (szk. powsz. im. M. Reja)	Kalisz	7 kl.	3 pok. i k.	—
2	Błaszki (szk. Nr. 2)	m. Błaszki	5 „	2 pok. i k.	1/2 morgi
3	Brudzew	Brudzew	2 „	2 pok. i k.	6 mórg
4	Blizanów	„	2 „	2 pok. i k.	1 m. 166 pr.
5	Przespolew	Ceków	2 „	—	—

L. p.	Miejscowość	Gmina	Typ organizacyjny szkoły	Mieszkanie dla kierownika	Ziemia
6	Olesiec	Chocz	2 kl.	4 pok. i k	3 m. 182 pr.
7	Kaźmierka N.	"	2 "	1 pok. i k.	6 m. 163 pr.
8	Józefów	"	2 "	2 pok. i k	3 m. 44 pr.
9	Kakawa	Godziesze	2 "	—	—
10	Sobiesęki C.	Iwanowice	2 "	—	—
11	Kościelna Wieś	Kalisz	4 "	—	3 morgi
12	Ogrody	"	2 "	—	—
13	Kamień	Kamień	2 "	2 pok. i k.	1/2 morgi
14	Dembe Kol.	"	2 "	2 pok i k.	10 mórg
15	Nakwasin	Koźminek	2 "	2 pok. i k.	2 m. 205 pr.
16	Giżyce	Ostrów Kal.	3 "	—	3 morgi
17	Brzeziny	"	2 "	2 pok. i k.	—
18	Pamięcin	Pamięcin	2 "	2 pok. i k.	200 prętów
19	Piątek Mały	"	2 "	1 pok. i k.	—
20	Kokanin	Tyniec	2 "	2 pok. i k.	100 pr. i 58 pr. ogr.
21	Winiary	"	2 "	—	—
22	Zbiersk Fbr.	Zbiersk	3 "	2 pok. i k.	3 morgi
23	Zamęty	"	2 "	1 pok. i k.	3 1/2 morgi
24	Goliszew	Zborów	2 "	2 pok. i k.	283 pręt.
25	Chełmce	Żydów	2 "	1 pok. i k.	3 m. 50 pr.
26	Szczypiorno	"	4 "	—	—
27	Stobno	"	2 "	—	—
	Powiat Turecki (Inspektorat Szkolny w Turku)				
28	Cisew	Pętno	2 "	2 pok. i k.	1 morga

Kandydaci na powyższe posady winni odpowiadać warunkom ust. 1 art. 12 względnie art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 13 z r. 1926, poz. 163). Należycie udokumentowane podania, skierowane do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi, wnosić należy w drodze służbowej do dnia 15 grudnia 1927 roku do Inspektora Szkolnego tego powiatu, w którym znajduje się posada, objęta konkursem.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego odwołuje niniejszem konkursy na posady kierowników w Dziepółci, Dobryszycach, Kietlinie, Garnku, Gidlach, Konarach, Krzętowie, Silniczce, Bartodziejach, Radziechowicach, Witkowicach, Żytnie i w Łodzi (szk Nr. 121), ogłoszone w Dzienniku Urzędowym K. O. S. Ł. Nr. 7 i 8.

94

NADESŁANE WYDAWNICTWA.

Wacław Świątkowski — Płockie i Południowa Lubelszczyzna, trzecia wycieczka po kraju, Warszawa, 1927 r.

Przyjaciel Szkoły — dwutygodnik Nauczycielstwa Polskiego, wychodzi w Poznaniu, ul. Różana Nr. 4 a.

Drukarnia Państwowa w Łodzi, Piotrkowska 85, telefon 29. — 73027